

Grönstrukturplan för Ronneby kommun

Tematiskt tillägg till Översiktsplanen Dnr 2009/859

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Planförslaget, upprättat 2015-04-27, har varit utställt för samråd under tiden 2015-05-15 till 2015-06-28. Myndigheter, samhällsföreningar och allmänhet har beretts tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget.

Planhandlingarna fanns under samrådstiden tillgängliga på kommunens webbplats, miljö- och byggnadsförvaltningens anslagstavla, biblioteken i Ronneby, Hallabro, Kallinge, Bräkne-Hoby och Listerby samt på utlåningsstationen i Eringsboda. Dokumentet skickades även med post till de föreningar som varit delaktiga under processen. Informationsmöte hölls i Backaryd (2015-05-26), Ronneby (2015-06-04), Silpinge (2015-06-08) och Kuggeboda (2015-06-10). Planförslaget annonserades i lokaltidningarna 2015-05-15.

Yttranden har inkommit från: 10 privatpersoner, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Försvarmakten, Trafikverket, Luftfartsverket, Region Blekinge, Räddningstjänsten, Karlskrona kommun, Tingsryd kommun, Emmaboda kommun, Kommunala rådet för funktionshinder, Miljö- och byggnadsnämnden, Tekniska förvaltningen, Cefur, Blekingspärlor, Bygd i samverkan, Belganets samhällsförening, Hallabro samhällsförening, Møljerjyds Hembygdsförening, Jordö byalag, Öljevults samhällsförening och Droppemåla villaförening.

Emmaboda kommun, Tingsryds kommun, Luftfartsverket och Kommunala rådet för funktionshinder har ingenting att erinra mot planförslaget.

Länsstyrelsens yttrande sammanfattas i sin helhet, övriga yttranden har sammanfattats.

Länsstyrelsen

Synpunkter och råd

Länsstyrelsen ställer sig mycket positiv till att Ronneby kommun tagit fram ett förslag på en kommuntäckande grönstrukturplan. År 2010 började kommunen ett arbete med att ta fram ett förslag till grönstrukturplan för Ronneby tätort. I samrådsförslaget till denna grönstrukturplan efterfrågade länsstyrelsen att inventering och analys även borde inkludera bl a kulturvärden, och att planen utförligare bör redogöra för natur- och kulturvärden, gärna också för angränsande sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen saknade även ett landskapsperspektiv och någon form av landskapsanalys.

I detta förslag till kommuntäckande grönstrukturplan har kommunen i allt väsentligt bemött länsstyrelsens synpunkter och inkluderat de frågor som länsstyrelsen efterfrågade.

Allmänt om planförslaget

Förslaget till grönstrukturplan innehåller en grundlig genomgång av kommunens grönstruktur. Planen är trevligt utformad, väl genomarbetad och lättillgänglig i sin utformning. Kartorna är tydliga och lättlästa och det är bra att de förutom tillgångar även visar brister och behov. Det är också positivt att kommunen fångat upp synpunkter från medborgarna och att detta även syns i kartorna.

Länsstyrelsen ser positivt på att planen tar ett brett grepp om grönstrukturen och på ett föredömligt sätt inarbetat relevanta nationella mål, kulturmiljö, åar och vattendrag och cradle to cradle. I de tematiska

fördjupningarna ges en ingående beskrivning av grönstrukturens betydelse för landskapet, biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreation och hälsa.

Vad gäller miljömålen har kommunen valt att fokusera på åtta av de nationella miljömålen. Möjligtvis kan även miljömålet *myllrande våtmarker* ingå här.

Det är värdefullt för kommunens fortsatta planering att planen identifierar de strategiska utgångspunkter som är viktigast för att grönstrukturen ska kunna utvecklas vidare.

Sammanfattningsvis är planen mycket väl genomarbetad och belyser de frågor som är viktiga ur ett grönstrukturperspektiv.

Riksintressen

En viktig uppgift i översiktsplaner är att redovisa områden av riksintresse och hur dessa värden långsiktigt ska säkerställas. I grönstrukturplanen hänvisas för en närmare redogörelse av dessa till den kommuntäckande översiktsplanen. I grönstrukturplanen visas kommunens riksintressen för naturmiljö, kulturminnesvård, friluftsliv, högexploaterad kust, väg och järnväg samt Natura 2000 på karta.

Ronneby kommun omfattas även av flera riksintressen för totalförsvarets militära del, bl a Ronneby flygplats. Här finns även Ryssjöns övningsfält, som är ett område av betydelse enligt 3 kap § 9, första stycket Miljöbalken. Dessa verksamheter medför bullerspridning över stora områden, vilket kan vara av betydelse vid planering av t ex friluftsliv och rekreation. Grönstrukturplanen bör därför även redovisa försvarsmaktens riksintressen och intressen enligt 3:9 MB. Se vidare Försvarsmaktens yttrande, bilaga 3.

Naturmiljö

Grönstrukturplanen redovisar kommunens riksintressen för bl a naturmiljö, friluftsliv samt Natura 2000-områden på karta. Vad gäller övriga intressen visas värdekärnor för turism och friluftsliv, vilket är bra. På kartan över prioriterade områden för naturvård på sid 143 saknas naturminnen under *I dagsläget skyddad natur*.

I Gärestad finns ett område med höga naturvärden kopplade till det småskaliga odlingslandskapet. Områdets skydd och skötsel bör ses över, och det kan läggas till på kartan över prioriterade områden för naturvård, som finns i grönstrukturplanen på sid 143. Bifogat finns en karta med en ungefärlig avgränsning av området, bilaga 1.

Det är mycket positivt att planen lyfter fram vatten och vattendragen centrala betydelse som ekologiska korridorer i landskapet.

På sidan 32 nämns sex ansvarsarter för Ronneby (läderbagge, mnemosynefjäril, hårklomossa, sandödlå, tjockskalig målarmussla och smalstakra). I planen bör det framgå vilka krav dessa arter har och vad som kan krävas för att de ska kunna fortleva, t ex bör berörda naturtyper och hot mot deras överlevnad beskrivas.

Skogsstyrelsen framför att ädellövskogen är ett kännetecken och varumärke för Blekinge. Länsstyrelsen instämmer i att lövskogskusten, där bok- och ekskog möter havet, är unikt både från ett nationellt och internationellt perspektiv och att värdet av detta gärna kan lyftas mer i planen. Se vidare Skogsstyrelsens yttrande, bilaga 2.

Kulturmiljö

Kulturmiljöerna i kommunen lyfts fram på ett bra sätt och helheten mellan värdefull bebyggelse och grönstruktur belyses vilket är positivt.

Länsstyrelsen arbetar för tillfället med en översyn av länets riksintressen för kulturmiljö. Riksintresset Ronneby brunn/Blekan - Fridhem - Rönninge föreslås ändras till att heta Ronneby Brunn/Blekan/Karön. Området kommer därmed utvidgas med Ronnebyån och Karön. Det nya materialet innehåller råd för fortsatt förvaltning av dessa områden. En del av dessa råd knyter an till kommunens grönstrukturplan:

- De siktlinjer/ytor som är karakteristiska för Brunnsparken ska beaktas och tillvaratas i så stor utsträckning som möjligt vid exploatering (innefattar även nyplanering), för att inte riskera att de kulturhistoriska värdena påtagligt skadas.
- Ronnebyån som en helhet ska betraktas som ett av de kulturhistoriska uttrycken. Siktlinjer längs ån såsom; från villorna ner mot vattnet samt promenadstråket längs åns sträckning, är ursprungliga från kurortstiden och får ej förvanskas eller störas, till exempel genom nybyggnation eller planteringar, för att inte riskera påtaglig skada.
- Angöringsplatser för båt längs Ronnebyån hör till riksintresset, liksom "Nya Bron" från 1905, och dessa bör tas till vara.
- De siktlinjer som skapats vid viloplatserna i Brunnsskogen har sitt ursprung i kuridealen och är en del av de kulturhistoriska värdena. Nyplantering eller igenväxning i dessa leder till påtaglig skada av riksintresset.
- I Brunnsskogen (samt på Karön) bör det stora biologiska kulturarvet med, bland annat, de artrika skogsbestånden komma ur idealen där vildmarkskänslan av naturen hölls högt, tas tillvara.
- Den natur som finns på ön har ett ursprung i kuridealens strävan efter en välvårdad vildmark. Denna vårdades och sköttes efter dessa ideal, under kurtiden. Dagens natur på ön är till viss del ett resultat av upphörande av denna skötsel och med detta följer ett hot genom den igenväxning som pågår. Den vildmarkskänsla som eftersträvades får således inte förväxlas med den igenväxning som idag hotar att skada värdena på ön.
- Promenadvägarna på ön är en stor del av de kulturhistoriska värdena. Dessa bör tas tillvara, vårdas (röjas och kanthuggas) samt bibehållas i sin ursprungliga bredd och sträckning för att inte riskera att påtagligt skada de kulturhistoriska värdena.
- Att återskapa det ursprungliga promenadstråket skulle stärka riksintressevärdena ytterligare och dessutom öka tillgängligheten samt möjligheterna till att pedagogiskt vidareförmedla öns värden.
- De viloplats/utsiktsplatser som finns längs promenadvägarna är ursprungliga och bör vårdas (röja siktlinjer) och skyltas upp. Ett gemensamt skyltprogram med Brunnsparken förstärker samhörigheten och ökar samtidigt förståelsen för miljöerna.

Länsstyrelsen ser det som positivt att Ronnebyån uppmärksammas mer och att det finns en ambition att förbättra kontakten mellan Brunnsparken och ån.

Det står att växtlighetens variation och rumslighet ska ses över. Länsstyrelsen ska under 2015 ta fram en ny skötselplan för kulturresevatet Ronneby Brunnspark där dessa delar kommer att belysas. Diskussioner har även förts om att utvidga skötselplanen till att omfatta Karön.

Länsstyrelsen arbetar sedan några år med att inventera kulturmiljöer längs vattendrag. I kommunens grönstrukturplan belyses dessa på ett bra sätt och de åtgärder som föreslås bidrar till att öka tillgängligheten till dessa platser.

Anpassning till framtida klimat

Länsstyrelsen är mycket positiv till att Ronneby kommun i kapitlet *Ekosystemtjänster kopplade till klimat, vatten och luft* lyfter fram vegetation och grönstruktur som viktigt för att mildra effekter av ett förändrat klimat.

För att öka förståelsen för att vegetation och grönstruktur har så många synergieffekter vore det värdefullt om de positiva effekterna kan tydliggöras/ lyftas fram ännu mer. T ex genom en figur som visar ett träd's alla gynnsamma effekter; renar luften, tar hand om vatten, minskar översvämningsrisker, är positivt för biologisk mångfald, minskar buller, ger skugga när det är varmt ute.

Med tanke på alla gynnsamma effekter som vegetation och grönstruktur medför för samhället bör det generellt vara mycket kostnadseffektivt att anlägga grönstruktur. I den tematiska fördjupningen kan det med fördel tydligare uppmärksammas att grönstruktur kan vara mycket värdefullt även ur ett ekonomiskt perspektiv.

Under riktlinjen *Minskad risk för översvämnings samt rent vatten och livskraftiga ekosystem i och längs våra sjöar och vattendrag* har Länsstyrelsen ett förslag på tillägg under första punkten. Efter texten "Minst 20 m permanent vegetationsklädd yta mot sjöar och vattendrag på kommunalt ägd skogs- och jordbruksmark" kan tilläggas att *För att inte öka spridning av föroreningar till sjöar och vattendrag och värna om livskraftiga ekosystem bör man förhindra användning av bekämpnings/växtskyddsmedel i dessa områden.*

De 20 meter breda vegetationsklädda ytorna kan med fördel läggas till som ett GIS-skikt. Det skulle vara användbart så att man kan ta hänsyn till dessa områden vid detaljplanläggning.

Blekinges regionala handlingsplan

Länsstyrelsen skulle i sammanhanget vilja informera om åtgärd 12 och åtgärd 40 i Blekinges regionala handlingsplan - Anpassning till ett förändrat klimat. Dessa pekar båda på ett ökat behov av vegetation och gröna ytor i stadsmiljön.

Åtgärd 12 lyder *Skapa hållbara dagvattenlösningar i den kommunala planeringen med hänsyn till klimatförändringar.*

För att genomföra detta anges:

- Ta hänsyn till klimatförändringar i kommunala dagvattenstrategier.
- Planera för mer öppna dagvattenlösningar och avsätt ytor som kan fungera som utjämningsmagasin vid tillfällig översvämning vid skyfall. För vägledning, se Boverkets rapport: *Mångfunktionella ytor, klimatanpassning av befintlig bebyggd miljö i städer och tätorter genomgrönstruktur, 2010.*
- Utnyttja vegetationens kapacitet att ta hand om överskottsvatten t.ex. träd, grönytor och gröna tak.

Genom detta minskar risken för översvämnings i städer till följd av kraftiga skyfall, risken för bräddningar av avloppsvatten minskar och stora kostnader undviks i framtiden orsakade av bl a fuktskador. Skyddet för människors liv, hälsa och egendom ökar.

Åtgärd 40 lyder *Genomföra åtgärder för att sänka temperaturen i stadsmiljön.*

För att genomföra detta anges:

- Ta mer hänsyn till skapandet av gröna ytor och vegetation i översiktsplanering och detaljplanering.

En ökad grönstruktur i städer är positiv ur flera perspektiv. Det bidrar till att minska temperaturen i städer vid extrem värme och det ökar människors psykiska välbefinnande, vilket är gynnsamt för människors hälsa. Det bidrar även till att ta upp överskottsvatten vid skyfall och det är en kostnadseffektiv åtgärd. Det är en relativt liten insats med stor output för samhället, både vad gäller minskad risk för översvämning och minskad sårbarhet.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och konsekvensanalys

Kommunen har genomfört en behovsbedömning och gör det slutliga ställningstagandet att genomförandet av grönstrukturplanen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan och att en miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver upprättas.

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning och samråd med Länsstyrelsen har härmed skett.

Kommentar:

- *Miljömålet "myllrande våtmarker läggs till under beskrivningen av miljömål.*
- *"Naturminnen" läggs till som kategori under utpekad "i dagsläget skyddad natur".*
- *Gärestads småskaliga odlingslandskap märks ut under "prioriterade områden för naturvård".*
- *Kommunens ansvarsarters behov och krav på livsmiljö förtydligas.*
- *Beskrivning av biotopen "lövskogskust" fördjupas*
- *Förtydliga att riksintresset för kulturmiljö vid Ronneby Brunn och söderut är under omprövning och att de nya riktlinjerna blir viktiga för områdets skötsel och hantering.*
- *Illustrera i bild vegetations positiva effekter för lokalmiljön (ren luft, vattenupptagning etc).*
- *Lägg till ett stycke om bekämpnings- och växtskyddsmedelsanvändning under texten om kantzoner.*
- *Hänvisa till punkt 12 och 40 i Blekinges regionala handlingsplan under stycket om Klimat.*
- *Att göra ett GIS-skikt med de ytor närmast vatten som skall hållas vegetationsklädda bedöms bli svårare och kommer inte att göras.*

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har tagit del av remissmaterialet till grönstrukturplanen för Ronneby kommun och har nedanstående synpunkter. Remissvaret är inriktat mot de avsnitt som tar upp skogliga miljöer.

Del 1 Tematiska fördjupningar

Ädellövskogen är ett kännetecken och varumärke för Blekinge. Värdet av ädellövskogen för naturvård, folkhälsa och turism skulle kunna lyftas mer i planen. Ur ett nationellt och internationellt perspektiv är "lövskogskusten" unik där bok- och ekskogen möter havet. En punkt kan läggas till under rubriken "Skogs- och jordbruk" där man särskilt uttrycker intentionen att skydda, bevara, utveckla och sköta ädellövskogarna. Skogarna i Ronneby kommun beskrivs som de mest vildmarkspräglade och genuina i hela Skandinavien. Kanske det gäller för vissa begränsade områden men Sverige är ett stort land med många fina "vildmarksskogar".

Det är positivt att planen beskriver värdefulla biotoper i Ronneby kommun. Här finns ingående beskrivningar av olika skogar typiska för kommunen och Blekinge, t.ex. har avenboken fått ett erkännande. En utmaning landskapet står inför är den låga återväxten med tall. I en nyligen genomförd älgbetesinventering stod tallen endast för en procent av trädlagsfördelningen. Genom höga viltstammar är framtiden även osäker för andra viltbegärliga trädarter som rönn, asp, sälg och ek. För att åstadkomma en ändring av rådande läge krävs både förändrade attityder hos skogsägare och jägare.

Trädslagens försvinnande sker långsamt i det tysta och omdaning av landskapet är inget som väcker stora rubriker eller opinion hos den breda allmänheten. Planen kan gärna belysa denna problematik.

Biotopskyddsområden är en skyddsform som är bland de starkaste som finns inom naturvården. Biotopskyddsområden är mycket svåra att upphäva. Biotopskyddsområden "klassas" inte utan det är en skyddsform bland andra. Lyft gärna upp områden runt Angelskog som exempel på biotopskyddsområden. I ett naturvårdsavtal åtar sig inte skogsägaren att sköta området. I avtalsområdet får inga åtgärder göras som skadar naturvärdena. Det finns således inget tvång eller krav på skötsel. Naturvårdsavtalet i Angelskog på 67,7 ha är det största i länet.

Under rubriken om "Skyddade områden och arter" finns en underrubrik om "skyddade arter". Den bör ändras till "skyddsvärda arter" eftersom inte alla är skyddade. Svenska rödlistan uppdateras vart femte år.

Del 2 Ronneby kommuns grönstruktur

Det är glädjande att tätorterna kommit med i omtaget av grönstrukturplanen. Beskrivningarna är bra och medföljande kartmaterial illustrerar målpunkter och rörelsemönster i landskapet. Genom att även beskriva Møljeröds samhälle hade en geografisk lucka i kommunens centrala delar täppts till. En del ortnamn har klippts av i kartmaterialet, tex. Ronneby i kartan över Hulta med omnejd.

Ronneby stad: Fornanäs. (2) Ändra text till "området är skyddat genom biotopskydd." Fornanäs. (6) Tveksamt om det är Vildmarksprägel. Området är en f d stubbskottäng med grova ekar.

Kommentar:

- *Beskrivning av biotopen "lövskogskust" fördjupas*
- *Ronneby kommun bedöms rymma genuina vildmarkspräglade skogsområden.*
- *Fördjupa texten om landskapets förändring och kopplingen till exempelvis viltstam*
- *Korriger texten där det står att biotopskyddsområden "klassas". Lyft Angelskog som exempel på biotopskyddsområde.*
- *Se över texten om naturvårdsavtal.*
- *Byt ut rubrik "skyddade arter" mot "skyddsvärda arter" och korriger text om rödlistan.*
- *Møljeröd ges en fördjupad beskrivning.*

Försvarsmakten

Den militära flygverksamheten i kommunen som bedrivs inom Ronneby flottiljflygplats medför buller. Verksamheten kan pågå dygnet runt vilket innebär en ljudutbredning över i stort sett hela Ronneby kommuns yta. Ljudutbredningen är som högst inom Försvarsmaktens influensområde för Ronneby flottiljflygplats, men hela kommunen är dock utsatt för ljudutbredning. Verksamheten inom Ryssjöns övningsfält föranleder även ljudutbredning då det inom övningsfältet förekommer skjutningar med finkalibrig lös ammunition samt sprängningar.

Inom det område som grönstrukturplanen avser har Försvarsmakten ett antal övningsfält och övningsområden. Samtliga ligger inom det i planen prioriterade området "Kusten". Inom dessa områden bedrivs icke miljötillståndspliktig övningsverksamhet exempelvis lösskjutning, tilläggning med båtar och fartyg samt grupperingsövningar. Områdena fungerar också som viktiga stöddepotter i Blekinge skärgårdsskjutfält. Försvarsmaktens övningsområden inom grönstrukturplanens omfattade område är Gyö, Ryssjön, Gökalv, kajen i Järnavik samt Almö. Området Almö är skyddsobjekt vilket innebär tillträdesförbud. Inom dessa områden är det enligt Försvarsmakten viktigt att åtgärder inte genomförs som riskerar att inskränka på Försvarsmaktens övnings- och nyttjandemöjligheter.

Till granskningskedet vill Försvarmakten att Försvarmaktens riksintressen samt område av betydelse med influensområden redovisas.

Försvarmakten har även uppmärksammat två stycken utpekade ”grön målpunkt” på sidan 101. Det gäller punkten märkt med ”BMX” och punkten precis väster om den civila flygstationen. Båda dessa punkter ligger inom militärt skyddsområde vilket får myndigheten att anta att de är felplacerade och båda punkterna bör flyttas till sina rätta placeringar.

Kommentar:

- Redovisa försvarmaktens riksintressen
- Förtydliga att åtgärder ska genomföras med hänsyn till försvarmaktens intressen och övningsområden
- Korrigera felaktigheter i kartan

Trafikverket

Trafikverket ser positivt på kommunens arbete för en utvecklad grönstruktur och uttrycker uppskattning över dokumentets utformning och tydlighet.

Trafikverket vill upplysa om att i de fall där stråk i rekreativområden berör eller passerar infrastruktursystem, så som väg eller järnväg, krävs säkra övergångar och passager.

Generellt anser Trafikverket även att alla infrastrukturinvesteringar ska planeras utifrån fyrstegsprincipen, som är ett centralt förhållningssätt och en planeringsmetod för att hushålla med resurser och minska transportsystemets negativa påverkan. Enligt fyrstegsprincipen analyseras problemet/behovet i fyra steg, där det första steget handlar om hur vi kan påverka behovet av transporter. Steg två handlar om att optimera och finna åtgärder som effektiviserar nyttjandet av befintlig infrastruktur och fordon. Det tredje steget handlar om begränsade ombyggnadsåtgärder och det fjärde och sista steget innebär investering i form av ny infrastruktur. Infrastrukturinvesteringar som berör det statliga infrastruktursystemet ska vidare föregås av en åtgärdsvalsstudie där berörda aktörer deltar.

Trafikverket kan inte utan vidare utredningar ta ställning till de infrastrukturåtgärder som presenteras i planen. De infrastrukturbehov som redovisas i planen bör enligt Trafikverket därför utredas enligt åtgärdsvalsstudiemetodiken.

Kommentar:

- Förtydliga behovet av säkra passager för oskyddade trafikanter genom beskrivning av detta i slutsatserna.
- De förslag som presenteras i grönstrukturplanen utgår i många fall från åsikter som framkommit genom dialogplanering med de boende i kommunen. De infrastrukturåtgärder som föreslås är därför platser eller stråk där de boende upplever otrygghet vid passage över vägar, rädsla för otrygghet med förslagna förändringar eller stråk som upplevs otrygga att färdas på som oskyddad trafikant. Dessutom är några av de utpekade bristerna skolvägar eller andra målpunkter för barn.
- De infrastrukturlösningar som presenteras i planen utgår från önskemål och uppmärksammade behov av förbättringar för framförallt gång- och cykeltrafikanter i kommunen. Grönstrukturplanen bör ses som ett underlag till ytterligare analys av behov och åtgärdsval varför inga vidare utredningar görs i detta skede. Fyrstegsprincipen kan tas upp som metod vid fördjupad planering av åtgärder.

Region Blekinge

Region Blekinge ställer sig positiva till grönstrukturplanen och delar kommunens intentioner vad gäller att bevara, utveckla och förändra grönstrukturen i hela kommunen. Särskild vikt läggs vid människors hälsa och välbefinnande för att kunna förebygga många folkhälsosjukdomar samt psykisk ohälsa genom att främja och möjliggöra utevistelse och fysisk aktivitet.

Vidare anser Region Blekinge att det är ytterst viktigt att vi genom fysisk planering och annan samhällsplanering begränsar klimatpåverkan genom att skapa ökade möjligheter för gång och cykel och minska bilberoendet. Planens ambitioner att förbättra för gång- och cykeltrafikanter ses som positivt men "hela resans perspektiv" och att ökade möjligheter att gå eller cykla till kollektivtrafiken betonas, tillgången på säkra och väderskyddade cykelparkeringar vid de större hållplatserna behöver därför ses över. Kopplingen mellan kollektivtrafik och friluftsliv bör enligt Region Blekinge ges större utrymme i riktlinjerna för respektive samhälle i avsnittet "Ronneby kommuns grönstruktur".

Region Blekinge delar uppfattningen att det är betydelsefullt för besöksnäringen i länet att sammankoppla, samutnyttja och se över leder men anser att kopplingen mellan leder över kommungränsen borde tydliggöras mer under rekommendationer i de samhällen med leder som gränsar till andra kommuner i avsnittet "Ronneby kommuns grönstruktur".

Bildtexten på sidan 92, där kommunen skriver att "Ett tågstopp skulle vara ett lyft för hela samhället" kommenteras med att Region Blekinge och Trafikverket tillsammans studerar Blekinge kustbana i en åtgärdsvalsstudie för att utreda åtgärder för att öka kapaciteten på banan. Studien ska utreda vilka åtgärder som behövs för att möjliggöra två turer per timme genom hela länet, vilket idag bara sker i länets västra delar fram till Karlshamn. Studien ska även utreda åtgärder för minskad restid mot framtida nya höghastighetsbana som nu utreds mellan Stockholm-Göteborg och Stockholm-Malmö, kallad Sverigeförhandlingen. För att Blekinge ska få del av den minskade restiden mot Malmö/Öresund och Stockholm gäller det att ta sig så snabbt som möjligt till höghastighetstågets stationslägen. Ett sådant stationsläge som är aktuellt och diskuteras i Sverigeförhandlingen är Hässleholm. I detta resonemang behöver man ta i beaktning att varje nytt tågstopp på Blekinge kustbana innebär en ökad restid totalt sätt såväl mot Malmö och Öresundsregionen som mot en framtida höghastighetsbana.

Kommentar:

- *Betona "hela resans perspektiv" och behovet av exempelvis bra cykelparkeringar vid större hållplatser under rubrik "rekreation och hälsa".*
- *Tydliggör vikten av leder/stråk över kommungränsen i texten om "Ronneby kommuns grönstruktur".*
- *Region Blekinges arbete med att förkorta restiden till Malmö och Stockholm tas som information. Bildtexten på sid 92 justeras ej.*
- *Lyft kollektivtrafikens roll för åtkomst till friluftsområden.*

Räddningstjänsten Östra Blekinge

Räddningstjänsten Östra Blekinge lyfter vikten av att i samband med utformningen av nya såväl som befintliga dammar beakta drunkningsrisken.

Kommentar:

- *Beskriv drunkningsrisken i samband med dammar under stycket om dagvatten.*

Karlskrona kommun

Karlskrona kommun menar att förslaget till grönstrukturplan är en väl genomarbetad och omfattande utredning som hanterar Ronnebys grönstruktur på både kommunövergripande nivå samt på ortsnivå över ett stort antal orter i kommunen men att Karlskrona kommun inte har anledning till synpunkter på ortsnivå.

Karlskrona kommun delar uppfattningen att längs kusten ska pekas ut som ett område prioriterat för friluftsliv. Att prioriterat friluftsliv i denna gemensamma kuststräcka bör enligt Karlskrona kommun kunna hjälpa till att stärka både livskvaliteten för de boende i de båda kommunerna, men också stötta turistnäringen, som är ett starkt regionalt intresse.

För att ytterligare stimulera turistnäringens tillväxt vore det enligt Karlskrona kommun önskvärt om de regionala sambanden mot Karlskrona, utmed kusten, kunde lyftas fram tydligare då det idag främst framgår på kartmaterialet.

Vidare vill Karlskrona kommun att den "kustnära turistcykelvägen" förlängs över Almö ut till Hasslö. På så vis kan man cykla genom Blekinge och ut på öarna, med vidare båtförbindelse via Hasslö, Aspö, Tjurkö, Sturkö osv. längs kusten genom hela länet. Det efterfrågas redan idag av många cyklande turister, men avsnittet E22-Hasslö (i Ronneby kommun) är smalt och upplevs otryggt utan cykelbana. Förslaget finns för de delar som berör Karlskrona redan framtagna i Karlskronas fördjupning av översiktsplanen för Skärgården som antogs i juni 2014. Det vore fördelaktigt om de båda översiktsplaner kunde bli samstämmiga på den punkten skriver Karlskrona kommun.

I övrigt menar Karlskrona kommun att förslaget till grönstrukturplan är väl genomarbetad och håller hög kvalitet och har heller inget ytterligare att invända mot förslaget.

- *Förtydliga kontakten med grannkommunerna gällande "Prioriterade områden för friluftsliv" på sid 138*
- *Grönstrukturplanen föreslår en ny led utmed Göhalvön som ansluter via Listerby till Almöleden. Detta är främst tänkt som en vandringsled. Förslaget till "Kustnära turistcykelväg" som presenteras i planen utgår från Region Blekinges förslag. Att förlänga denna via Almö till Hasslö är ett bra exempel på hur tillgängligheten kan öka för både boende och turister.*

Karin Lundberg, miljösamordnare Ronneby kommun

Synpunkter på texten gällande miljömål på sid 11, där vissa felaktigheter upptäckts.

Kommentar:

- *Korrigera text om miljömål och beskriv att det finns fler miljömål än de kommunalt prioriterade som berörs av planen, bland annat målet "myllrande våtmarker" (se Länsstyrelsens yttrande).*

Tekniska förvaltningen

Tekniska förvaltningen anser att grönstrukturplanen, som presenterad av Plan- och byggenheten i samarbete med SLU, är en utmärkt kunskapsöversikt och i sin helhet en resurs som kan användas inom många verksamheter.

För att göra grönstrukturplanen mer praktiskt användbar, och för att utvecklas till det verktyg som den har potential att vara, föreslår tekniska förvaltningen att den kompletteras med en annan typ av dokument/arbete; en tjänstemannagrupp, med de mest relevanta förvaltningarna/bolagen representerade som arbetar vidare med hur grönstrukturplanen kan operationaliseras som verktyg i

verksamheten. Text genom att plocka ut vilka områden och strategier som är mest relevanta för verksamheterna, eller vilka perspektiv som bör prioriteras. Formen för arbetet föreslås utvecklas och ledas av Plan- och byggenheten. Tekniska förvaltningen anser också att syftet och användningen av dokumentet bör tydliggöras, att kartorna bör korrekturläsas samt att önskemålen om åtgärder på kartunderlagen tas bort.

Kommentar:

- *Ett tillägg till planen; "Uppföljning" sätts samman med prioritering och uppföljning av förslagen.*
- *Felaktigheter i kartorna rättas till.*
- *Kartbilderna innehåller förslag för att det tydligt ska framgå avsikten med grönstrukturplanen och önskemålen om åtgärder i kartbilderna kommer inte att tas bort.*

Cefur

Cefur har synpunkter på att kapitlet om C2C kan vara svårt att ta till sig.

Kommentar:

- *Se över texten om C2C för att göra den mer lättläst.*

Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och hälsoskydds enheten vill särskilt betona betydelsen av den övergripande synen på sammanhängande grönstruktur. I en kommun där det kan synas gott om grönytor är det lätt att förbise detta i enskilda bygglovs- och detaljplaneärenden. Föreslagen riktlinje är bra. Grönstrukturplanen kunde dessutom innehållit en analys av hur väl denna riktlinje uppfylls i nuläget och pekat på områden där förbättrande åtgärder är särskilt betydelsefulla. Detta kan vara lämpligt som ett fortsatt arbete.

"Riktlinje: En sammanhängande grönstruktur i tätorterna där olika delar av grönstrukturen kompletterar varandra samt värnande om det gamla kulturlandskapets strukturer.

- *Vid planering och exploatering skall landskapets ekologiska mönster och stråk skyddas och förstärkas. Värdefulla biotoper skall värnas och stärkas genom att skapa sammanhang mellan dessa."*

En annan viktig punkt som bör få särskild uppmärksamhet är dagvattenfrågan. Föreslagna riktlinjer är bra och det är viktigt att dessa verkligen kommer till praktisk tillämpning i kommunens verksamheter.

"Riktlinje: En hälsosammare stad och minskade dagvattenproblem.

- *Dagvatten skall på kommunal mark i första hand omhändertas lokalt genom exempelvis regnträdgårdar, dammar, ökad andel vegeterade ytor, genomsläpplig markbeläggning och öppna dagvattensystem. Vid detaljplanering skall lokalt omhändertagande av dagvatten och öppna dagvattenlösningar förespråkas.*
- *Utveckla kommunala parkeringsplatser, gårdar och mindre vägar till mångfunktionella ytor genom att kombinera dessa med träd eller annan vegetation och att utreda möjligheten att använda genomsläpplig markbeläggning. "*

Genomförande av åtgärder och uppföljning

Allt för många goda planeringsunderlag och måldokument har genom åren hamnat som hyllvärmare efter något beslut om att de ska beaktas i verksamheterna. Det bör i samband med antagande av Grönstrukturplanen ges ett tydligt uppdrag om uppföljning av hur dokumentets

riktlinjer/åtgärdsförslag kommit att tillämpas. Detta kan vara lämpligt att samordna med uppföljning av miljömålen.

Det kan också vara lämpligt att ta fram ett dokument med riktlinjerna/åtgärdsförslagen samlade för att de ska vara lätt tillgängliga.

Kommentar:

- *I grönstrukturplanen finns en övergripande beskrivning av kommunens och tätorternas naturvärden, fördjupning av respektive tätort kan göras i den kommande naturvårdsplanen eller som ett fördjupningsarbete inom kommande översiktsplanearbete.*
- *Förslagen till lösning för dagvattenhanteringen förs vidare till arbete med dagvattenpolicyn som är under framtagande inom ramen för miljömålsarbetet.*
- *Det slutliga planförslaget föreslås följas upp med prioritering och en handlingsplan för hur planens intentioner ska genomföras.*

Vid samrådsmöten och möte med landsbygdssamrådet har föreslagna beskrivningar och åtgärder diskuterats. Därutöver har synpunkter inkommit skriftligt från boende och samhällsföreningar. Ortvisa synpunkter redovisas nedan:

Norra kommundelen

Belganet

Belganets samhällsförening anser det vara positivt att grönstrukturplanen tagits fram och uppskattar samarbetet och dialogen under arbetets gång. Ett antal korrigeringar önskas:

Hålabäck bör tas upp som en plats med stark anknytning till Belganet och visas fram med en kartbild. Detta anses viktigt när det gäller framtida möjligheter att lyfta fram Hålabäck samtidigt som Belganet då denna koppling är den ursprungliga även ur ett sockenperspektiv. För längre promenader och vandringar är Hålabäck ett naturligt mål från Belganet.

Tre cykelstråk bör särskilt prioriteras för säkrare framkomlighet; en runda över Gummagölsmåla-Öljehult, en runda över Hålabäck-Backaryd-Hallabro samt en runda över Galtsjön-Balsen-Bökemåla. En säker sträckning till Hallabro beskrivs som särskilt prioriterad eftersom att bussförbindelser utgår därifrån. I samband med den nya sträckningen av väg 27 beskrivs denna koppling som extra viktig.

Flera vägar i området bör lyftas fram som kulturvägar, bla sträckan Belganet-Hålabäck, särskilt när väg 27 nu byggs om.

Föreningen påpekar vikten av att upplysa kanotister om att inte flytta kanoter mellan olika sjöar och vattendrag pga av risken för smittspridning som skadar flodkraften.

Kommentar:

- *Lägg till kartbild över Hålabäck och beskriv kopplingen till Belganet*
- *Märk ut viktiga cykelstråk på kartan*
- *Påpeka smittorisken för kräftor vid flyttning av kanoter mellan vattendrag, under rubrik om vatten.*
- *Att lyfta fram vägar i området som vägar med stort kulturvärde ses som positivt men bedöms vara ett förslag som bäst görs av samhället och samhällsföreningen.*

Öljehult

Öljehults samhällsförening vill göra ett par tillägg;

En utökning av gång- och cykelvägen till och över länsgränsen bör göras.

Området kring Ebbamåla busshållplats som är den enda busshållplatsen vid länsgränsen är otrygg, där behövs en säkrare väg för fotgängare och cyklister.

En parkering i anslutning till naturreservatet i Gummagölsmåla behövs.

Kommentar:

- *Justera i karta och riktlinjer för Öljehult*
- *Resonemanget om tillgänglighet till målpunkter lyfts upp som en slutsats under rubriken 4. Grönstrukturens betydelse för rekreation, turism och friluftsliv.*
- *Se över generell text om parkeringsmöjligheter vid viktiga målpunkter för friluftsliv.*

Backaryd

Boende i Backaryd har kommenterat att Årsjön felaktigt stavats Åsjön.

En annan boende vill belysa frågan om vikten av bra kommunikationer i den norra delen av kommun. Vidare anses att planen är mycket bra, men en handlingsplan för att skapa och genomföra, under en viss tid är en önskan. Dessutom påpekas ett fel på sidan 140 där det under Vildmarksleden ska vara företagarförening istället för samhällsförening.

Kommentar:

- *Korrigera felstavningar och felskrivningar.*
- *Belys vikten av bra kommunikationer i hela kommunen*
- *Lägg till ett avsnitt om "uppföljning" till planen*

Hallabro

Hallabro samhällsförening ställer sig mycket positiva till grönstrukturplanen men vill tillägga att resonemanget gällande cykelvägar bör utökas med sträckan från Hallabro till Belganet och Galtsjön som är den närmaste bästa badsjön dit många från Hallabro cyklar. Dessutom önskas belysning på lekplatsen vilket innebär att barnen skulle kunna leka där längre vintertid.

Kommentar:

- *Nämn Galtsjön under rubriken om Hallabro*
- *Önskemålet om belysning på lekplatsen i riktlinjer för Hallabro*

Strångamåla

Vildmarksleden och Bräkneleden hänger ihop och har inte ett glapp emellan såsom visas i grönstrukturplanen.

Kommentar:

- *Korrigera felaktigheter i kartan*

Möljeryd

Möljeryd har i samrådsversionen av planen lyfts i samband med Karlsnäsområdet och natur- och rekreationsområdena i omgivningarna. Hembygdsföreningen efterfrågar dock en platsbeskrivning av orten med karta såsom gjorts för de flesta andra orter i planen med kartan i sådan skala att den täcker Karlsnäsgården och Gammelstorp.

Föreningen har lämnat in förslag på gång- och cykelrundor som bör ses över både gällande säkerhet och beläggning, vägsträckningar pekas ut där skötseln av vägkanterna bör skötas med hänsyn till vägkantens flora med många intressanta arter. Föreningen lyfter ett öppet siktstråk mot öster över Mällsjön och även norr ut mot Ronnebyån som viktigt, samt föreslår en vandringsled som binder ihop Grönastigen på Gammelstorp med Blekingeleden vid Tolsebodaviken.

Hembygdsföreningen har vidare önskemål om att skogsområdet väster om Karlsnäs och Ronnebyån fram till Backaryd och nya Växjövägen uppmärksammas som en värdefull resurs för friluftsliv och naturvård. Dessutom efterfrågas en tidigare beskriven vandringsled från Karlsnäs till Hjorthålan samt föreningens tankar om ”kompensationsområde” för naturvård.

Föreningen har också uppmärksammat att Torkö står felaktigt utpekad som naturreservat på två ställen i dokumentet.

Kommentar:

- *Gör en fördjupning över Möljeryd med omgivningar där föreningens förslag om GC-möjligheter och kringmiljö tas tillvara.*
- *Se över möjlighet till koppling mellan Blekingeleden, Karlsnäs och Hjorthålan.*
- *Lyft tanken om kompensationsområden för naturvård i ny del om uppföljning*
- *Området mellan Karlsnäs och Backaryd har framtida potential som värdefullt friluftsområde med det unika bandet av sjöar. Området redovisas i kartmaterialet.*
- *Korrigera text om Torkö.*

Bräkneåns dalgång

Två markägare och boende i Bräkneåns dalgång har inkommit med synpunkter gällande Bräkneåns miljö och förslagen längs densamma och är oroade för att flera av förslagen i planen kan komma att påverka den biologiska mångfalden i och kring ån negativt:

”Mycket av rapportens exempel, när det gäller värdefulla miljöer, kommer från Bräkneån och på ett flertal ställen i rapporten står att man skall öka möjligheten att gå och cykla på leder i direkt anslutning till Bräkneåns vatten. Med det turistexploateringsförslag ni lagt för Bräkneån kommer den redan hårt belastade biologiska mångfalden att försvinna! Runt Bräkneån och dess vatten finns idag ett förhoppningsvis starkt skydd för dess känsliga miljöer. Området är utpekad som är natura 2000-område, riksintresse för naturvård, riksintresse för skyddade vattendrag samt limniska nyckelbiotoper vid både lugnvatten och strömsträckor.

Ån ingår i det regionala kalkningsprogrammet och är mottagare av vatten från vattendrag och våtmarker som årligen kalkas för att hjälpa och skydda mot försurning. Ån skyddas även med strandskydd. Där främst paragrafen angående ingrepp som kan skada växt- och djurliv är tillämplig. Trots alla skydd är denna känsliga miljö fortfarande hårt belastad av föroreningar, försurning och övergödning vilket hotar den biologiska mångfalden.

När ni prioriterar områden för naturvård har ni plockat bort bland annat strömsträckorna i Bräkneån som är viktiga och mycket skyddsvärda miljöer. Vi vill påpeka att hela ån med närmiljö är utpekad som riksintresse för naturvård. Varför tycker då ni att dessa inte har någon prioritet?

I planen skriver ni om hur ni tänker er att bygga och skapa biologisk mångfald. Detta är en god ambition. Man måste dock vara medveten om att skapandet av miljöer med hög biologisk mångfald och livsutrymme för hotade arter tar mycket lång tid, oftast flera hundra år. Det går heller inte att bygga biologisk mångfald om inte dagens refuger finns kvar så arterna kan sprida sig. En art som dött ut kommer inte tillbaka.

Texten i planen skickar många motstridiga budskap angående biologisk mångfald och turismexploatering. Här är några exempel. Under tematiska fördjupningar pratar ni varmt om hur man skall gynna och stärka den biologiska mångfalden, men när man kommer till "Ronneby kommuns grönstruktur" där ni presenterar förslag på turistexploatering har ni fullständigt glömt vad ni skrev tidigare. Där finns inget om hur den föreslagna exploateringen kan tänkas påverka den biologiska mångfalden. Förslagen är heller inte utformade med hänsyn till naturen.

Under skyddsvärda biotoper skriver ni att "*Rinnande vatten och deras närmiljö är en av de viktigaste miljöerna för biologisk mångfald i landskapet*". Dessutom framhåller ni maderna som viktiga livsmiljöer för växt- och djurliv, framför allt för vadarfåglar, gäss och grodor. Detta är inte förenligt med riktlinjer om att öka längden kilometrarna där man som cyklande, gående eller ridande kan vara nära vattnet. Det är inte heller förenligt med exploaterade turiststråk och leder i direkt anslutning till vattendragen.

Under prioriterade landskapselement skriver ni att "*Åarna och deras närmiljö är en av de viktigaste miljöerna för biologisk mångfald i landskapet*" ni skriver också att "*Åarna är tillgångar för att skapa attraktiva boendemiljöer samt att skapa attraktiva stråk för friluftslivet*". Dessa mål är inte förenliga. Exploaterar man åarnas närmiljö med bostäder och turiststråk skadas den biologiska mångfalden.

Ni beskriver att hotet mot vattendragens känsliga miljöer enbart kommer från igenväxning, men förändring av naturen genom anläggandet av leder samt förslitning, nedskräpning och buller som orsakas av ett ökat friluftsliv och en ökad turism påverkar miljön minst lika mycket. Det går att kombinera skydd av känsliga miljöer och turism. Detta görs genom att leda turister runt och utanför de känsliga områdena. Den biologiska mångfalden längs Bräkneån är redan idag tillgänglig för den genuint intresserade. För övriga fungerar vandrings- och cykelleder på befintligt vägsystem, både allmän väg och skogsvägar, med enstaka öppningar med närhet till vattnet alldeles utmärkt.

När slutsatserna sammanfattas i slutet av rapporten finns inte biologisk mångfald med trots att man i behovsbedömningen för miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) hävdar "*Grönstrukturplanen är i utgångspunkt inriktad mot att stärka ekologiska värden*" Vi anser att med nuvarande utformning kommer planen istället ha en negativ betydelse för ekologiska värden, eftersom man fullständigt utelämnat hänsyn till biologisk mångfald och skyddsvärda områden i förslagen och riktlinjerna till turistexploateringen."

Kommentar:

- *Fördjupa en diskussion om turism kontra biologisk mångfald, lyft särskilt situationen i närheten av vatten och mader med känsligt växt- och djurliv och eventuellt behov av att leda stråk förbi särskilt känsliga områden. Lyft även hur och om förslitning, buller och nedskräpning kan vara en del av problematiken.*

- *Lägg till Bräkneåns strömsträckor som komplement till maderna som prioriterade områden för naturvård.*
- *Förtydliga att refugerna/kärnområdena är essentiella för den biologiska mångfalden- i kapitel om biologisk mångfald.*
- *Förtydliga vilken typ av stråk som föreslås längs vatten och att detta måste göras med hänsyn till platsens flora och fauna. Planen skall läsas som en översiktlig viljeinriktning, inför konkreta åtgärder måste en fördjupad analys på den specifika platsen genomföras.*
- *Åarna är både viktiga miljöer för biologisk mångfald i landskapet och attraktiva att bo nära. Utöka diskussionen om hur dessa värden kan komma i konflikt och hur de kan samordnas. Betona vikten av att ta hänsyn till ekologiska förutsättningar. Syftet med planen är dock inte att peka ut framtida bostadsområden och texten bör därför hållas på en generell nivå.*
- *Lyft in biologisk mångfald tydligare i slutsatserna för planen.*
- *Planen bedöms inte av Ronneby kommun eller Länsstyrelse ha negativ betydelse för ekologiska värden och behovsbedömningens bedömning kvarstår.*

Västra kusten

Bräkne-Hoby

En boende i Bräkne-Hoby har lämnat in synpunkter gällande tätortsnära grönområden som används mycket av de boende i samhället. Grönområdet ligger väster om järnvägen och används av många motionärer i alla åldrar. I detta område skulle tillgängligheten ökas genom att göra vissa stigar farbara för rullstol. Området har också en viktig kontakt med Bräkneån, även om denna tillgänglighet kan ökas ytterligare. Idag går traktorvägar genom åkrarna men sista biten saknar tillgängliga stigar. Längs ån finns en rik flora och fauna som fler skulle få glädje av om den blev lättare att nå.

Föreningen Bräkne-Hoby Bygd i Samverkan har lämnat följande synpunkter

Vi är mycket nöjda med den föreslagna grönstrukturplanen för Bräknebygden. Landsbygden har på ett helt nytt sätt levandegjorts och då i dialog med bygdens invånare, men har dock följande synpunkter på upprättat förslag.

Bygd i Samverkan har på ett mycket ambitiöst sätt engagerat sig för att utveckla bygdens gröna struktur under den senaste 15 åren. Samverkan angående grönstrukturen har blivit en kraft i denna bygd sedan många år tillbaka och är något unikt som i översiktsplaner tydligt bör framgå. Många av de nyanlagda grönstrukturplatserna i Bräknebygden under de senaste 10 åren är ett resultat av Bygd i Samverkans arbete. Exempel: Tillgängliggörandet av Snittingområdet, Byggandet av vår INFO-plats vid byns entré, Byggandet av fågelskådningsplatsen i Järnavik, byggandet av 5 styck stora informationstavlor vid fågelskådningsplatsen, Snitting, Evaryds Kvarn, Ekfors och Dönhult. Skapat en av Blekinges vackraste infarter genom gallring, stamkvistning och regelbunden årsröjning. Anläggandet av en naturstig mellan Ekfors och Dönhult och reparerat 2 st. broar på leden. Tillgängliggjort och byggt grillplatser både vid Dönhult och Ekfors. Senaste vintern lades cirka 1 000 timmar ned på att restaurera Hobyleden en 18 km lång led vid Salsjön och Sjöarpsskolan. Investeringskostnaden för alla dessa arbeten omräknat i marknadsvärde skulle uppgått mycket försiktigt beräknat till mellan 1 000 000 – 2 000 000 kr. Vi anser att Bygd i Samverkans stora delaktighet i anläggandet av ny grönstruktur i Bräknebygden måste klart framgå i grönstrukturplanen.

Bygd i Samverkan ser bygdens centrala läge mitt i Blekinge som något mycket väsenligt. Här mitt på den Blekingiska landsbygden finns ett grönt natur- kultur och utbildningscentrum i Sveriges trädgård med trafikplats ute vid E 22 och järnvägsstation. Båda med snabbförbindelser till Köpenhamn och till östra Europa. Här finns Blekinges finaste entré till

en tätort. Här finns också sedan gammalt en fin trädgårdskultur knuten till våra skolor och här skapas just nu en attraktiv besökspark som komplement till Ronneby Brunn. Vi anser att denna beskrivning måste förstärkas i avlämnat förslag då speciellt den nya besöksparken.

Bygd i Samverkan anser också det viktigt att framhålla att centrala entréer och genomfarter i våra samhällen sköts på ett attraktivt sätt. Det är här besökaren, turisten, nya bosättare och företag får det första intrycket av våra samhällen. Dessa viktiga skyltfönster måste skötas så att besökaren inser att de kommer till en välskött och attraktivt plats. Just här i Bräknebygden har Bygd i Samverkan med egen kraft skapat dessa attraktiva entréer. Detta borde omnämnas och bli ett föredöme för övriga Ronneby kommun och Blekinge. Bygd i Samverkan tillsammans med Ronneby Kommunbygderåd har i vår skapat arbetslaget "Attraktiv Landsbygd" av egen kraft för att uppnå dessa syften på hela Ronneby kommuns landsbygd. Bygd i Samverkan har i Bräknebygden under lång tid gjort en stor insats för att sköta dessa attraktiva platser och önskar i dialog med Ronneby kommun komma fram till en skötselplan för dessa områden.

Bygd i Samverkan har vid Snittingfallet skapat ett attraktivt natur-, kultur- och rekreationsområde. Tanken med detta var att knyta ihop Bräkne-Hoby samhälle med Bräkneån. Förut var byn för byborna helt isolerad från Bräkneån. Nu har denna kontakt kommit till stånd. Här har nu skapats ett attraktivt rekreationsområde och i ån skall nu också anläggas en ny fiskväg. Men denna måste kompletteras med ökad tillgänglighet och ökad attraktion för att kompensera att det natursköna vattenfallet försvinner. Bygd i Samverkans satsning på att utveckla området med EU-medel har bevisligen varit helt rätt (Anläggandet av vägar, 2 styck parkeringsplatser, stor informationstavla 2 styck utfarter, iordningställande av grillplatser, rustik utsiktsplattform med trappor och trädäck samt stigar). Viktigt att detta framgår av grönstrukturplanen och att det skrivs in i att vid anläggandet av ny fiskväg bör detta kompletteras med nya stigar och spångar även för både för cykel och gående över ån för att göra området tillgängligt och för att behålla sin attraktivitet.

Vi tycker att bildvalet bör kompletteras. Bygd i Samverkan har under de senaste 15 åren arbetat med att marknadsföra Bräknebygden på sin hemsida och har ett stort urval bilder som profilerar Bräknebygden på ett positivt sätt. Vi vill ha en dialog om utbyte och komplettering av bilder. Speciellt de platser Bygd i Samverkan anlagt de senaste åren. Snittingtrappan, INFO-platsen, byns attraktiva infart med kyrkan i bakgrunden.

Vi anser, att som diskuterades vid samrådsmötet bör kartan över Järnavik förstöras och både Gyön Garnanäs och det nya reservatet borde ingå. Här bör tydligt utmärkas den nya Svalemålaleden. Bild på fågelskådningsplatsen bör komma med och då omnämnas som en entré till Järnaviks Naturreservat. Länsstyrelsen kommer att sätta upp en skylt på denna parkering med vägvisare in från stora vägen.

Det bör också framgå av Grönstrukturplanen att den planerade Blekinge Kustcykelled kommer att gå genom området och därmed ytterligare förstärka områdets dignitet som en knutpunkt för turism i Ronnebys västra skärgård.

Det bör också tydligt framgå att Ronneby kommun har i Järnaviksområdet med Gyön Garnanäs och med dess närhet till Bräkneån en av Blekinges finaste pärlor för att utveckla grön naturturism nära vatten och att kontakten med Tjärö är oerhört väsentligt för att utveckla denna naturturism. Slutligen pågår i vår förening framtagandet av en image som hela Bräknebygden kan stå bakom.

Kommentar:

- *Gör en fördjupad beskrivning av området väster om järnvägen mot ån med dess värden som närrecreationplats.*
- *Beskriv i dokumentets inledning att många föreningar runt om i kommunen gör stora arbeten för att öka attraktiviteten i sina områden och att grönstruktur används som en mycket viktig komponent i detta.*
- *Utveckla beskrivningen av Bräkne-Hoby och lyft Bygd i Samverkans arbete för bygdens grönstruktur.*
- *Entréers och genomfarters roll för hur platser uppfattas görs i stor utsträckning men kan förtydligas i kapitlet om landskapsidentitet, med Bräkne-Hobys entré som exempel.*
- *I en avslutande Uppföljningsdel kan behovet av dialog mellan kommun och invånare kring skötsel av grönytor och skötselplaner lyftas.*
- *Nämn Snittingedammen som mötesplats och behovet av att säkerställa denna som detta.*
- *Generellt i dokumentet finns beskrivningar om vikten av tillgänglighet för gång- och cykeltrafikanter, men fördjupningar om utformning av tillgängligheten vid anläggande av fiskvägar anses för detaljerade för att rymmas i grönstrukturplanen.*
- *Se över bilderna från Bräkne-Hoby i dokumentet.*
- *Beskriv förstudien om en kustcykelled och vilken betydelse detta kan ha för naturturism kring exempelvis Järnavik*

Järnavik

Kartan över Järnavik bör ändras i skala så att områdena söderut till Garnanäs täcks in.

Kommentar:

- *Korrigera kartans utsträckning*
- *Beskriv kontakten mot Tjärö, Gyön, Garnanäs, Bräkneån och potentialen till utökad naturturism*

Ronneby

En boende i Ronneby har lämnat in en korrekt kartbild över var delar av Karlsnäsleden går från Fribergs väg till Silverforsvägen.

Kommentar:

- *Korrigera kartan*

Droppemåla

Droppemåla Villaföreningen har lämnat in synpunkter på förbättringar av gång- och cykelnätet i området samt in till Ronneby. Dessutom presenteras önskemål om att binda samman brunnskogens leder med Droppemålas vägnät och behov av asfalterad och belyst cykelväg med anslutning mot Rustorpsvägen eller Bokstigen. I bostadsområdet finns en hög med fyllnadsmassor som föreslås jämnas ut och bli till ett grönområde. Dessutom föreslås åtgärder vid rondellen och infarten för att skapa en välkomnande atmosfär. Lekplatsen föreslås utökas med fler lekdelar, konstgräsplan och en allyta med belysning. Vid fotbollsplanen önskas mer grus och nät och röjning, skyltning och vindsydd med grillplats vid tjärnen/Ljungmossehatten.

Villaföreningen undrar också om naturvårdsavtal i nordost och vill ta del av villkoren för detta.

Kommentar:

- *Grönstrukturplanen beskriver i nuläget behov av att stärka kopplingen mellan Droppemåla och Ronneby med vägar för gång- och cykeltrafik. Förslagen gällande lektyor lämnas till Tekniska förvaltningen. Behovet av en inbjudande entré till området tas upp i planförslaget liksom förslaget för tjärnen och Ljungmosshatten.*
- *Frågan om naturvårdsavtal tas vidare till berörd tjänsteman och återkopplas till villaföreningen.*

Östra Kusten

Boende i Kuggeboda anser att grönstrukturplanen bör fördjupas för områdena på Kuggebodahalvön, Göhalvön, Lindö, Torkö, Yxnarum och Aspan. I detta område finns bla fornminnen, naturreservat, marint reservat samt mångårig kulturhistoria. Vidare anses att fler cykel- och gångleder bör anläggas på Gö/Kuggebodahalvön. Dessa bör lyftas fram med kartmaterial som pekar ut besöksplatser, matställen, badplatser, övernattningsställen mm.

För att kunna säkerställa och vidareutveckla grönstrukturplanen bör arbetet delas upp i stad/tätort och landsbygd. Vidare anses att hela projektet måste intensifieras och ytterligare beskrivningar av ovan nämnda områden måste göras. Dessutom måste relationen mellan bofasta och sommarboende belysas då de inte alltid står i relation till varandra. Det krävs en samsyn tex gällande projekt om kustnära gång- och cykelled. Besvikelsen var stor efter mötet i Kuggeboda då för lite fokus lades på närområdet.

Två personer som kom in till MBF och tittade på planen uttryckte behovet av framkomligheten på Göhalvön och att den inte begränsas pga av Göholms ägare. Det är också många fågelskådare som vill kunna ta sig till Korsanäs från Millgarne.

Kommentar:

- *Fördjupa planen över områdena Göhalvön med Kuggeboda, Lindö, Torkö, Yxnarum och Aspan med tydligare rubriker och mer detaljerad karta.*
- *Lyft vikten av framkomlighet under rubrik om Gö/Göholm.*
- *Förtydliga att sommargäster och permanentboende kan ha skilda intressen.*
- *Grönstrukturplanen kan tjäna som underlag till vidare arbete kring besöksmål på Göhalvön och i hela kommunen. Fördjupat material kring exempelvis matställen och övernattningsplatser kommer inte att tas fram inom ramen för grönstrukturplanen.*

Listerby

En boende i Listerby har lämnat följande synpunkter, tillägg och förslag gällande Listerby och Slättanäs.

Bra att göra en förbindelse mellan Listerby och Höga Rör som är framkomlig med cykel.

Det finns stort behov av en cykelväg från Listerby mot campingplatsen Ronneby havscamping och sedan vidare ut till Kuggeboda. Detta både för barn som ska cykla till sina kompisar och för motionscykling.

Bra att koppla fotbollsplanerna till centrum av Listerby och detta kan börja med skyltning. Vägen från centrum till fotbollsplanerna är smal och osäker att cykla på om det är mycket trafik. Alternativ cykelväg kan delvis vara att skylta upp för cykling genom gården mellan gamla byvägen och vägen till fotbollsplanerna.

Utemiljön i centrumkärnan behöver rustas upp. Där affären låg önskas en idrottshall (allhall). Detta är också en bra plats för information om samhället, området och friluftaktiviteter till invånare och besökare.

Ökad skyltning av motionsslingor samt att förbättra leden mot Sörkåsa är bra förslag. Anlägg separata ridvägar så att inte hästarna trampar sönder motionsslingorna.

Betning av hagen som man passerar för att ta sig till badplatsen är viktig.

En **markägare i Listerby** äger mark som i grönstrukturplanen pekats ut att skogen där ska ha en speciell skötsel för att passa skola och förskola. Det motsätter sig markägaren, men har inget emot att barnen vistas där. Även i andra delar bör kommunen beakta markägarens intressen men med en ökad dialog går det säkert att komma överens

Kommentar:

- *Beskriv behovet av trygg cykelmöjlighet mellan Listerby och campingplatsen Ronneby havscamping*
- *I planen pekas behov av exempelvis G/C-framkomlighet ut men översiktligt och inte som detaljlösningar.*
- *Se över text om gång, cykel och ridning i kapitlet om Rekreation och Hälsa. I utgångspunkt bör olika aktiviteter kunna samsas.*
- *Listerby centrumkärna är en viktig knutpunkt och skall beskrivas som sådan.*
- *Se över formuleringar om skötsel på icke-kommunägd mark generellt så att markägares intressen vägs in.*

Jordö

Jordö byalag vill på det bestämdaste hävda att Jordö är en pärla i Listerby skärgård med en fantastisk plats och ett vackert landskap. Jordö naturreservat bör märkas ut i kartan samt Jordö bör få en egen rubrik i dokumentet.

Kommentar:

- *Fördjupa beskrivningen om Jordö.*

SAMMANFATTNING:

Planförslaget föreslås revideras enligt följande:

- *I planförslaget görs omdisponering och fördjupning av texten rörande Göhalvön och Kuggeboda m.fl, beskrivningen av Järnavik utökas till att även omfatta Gyön och Garnanäs samt fördjupad beskrivning görs för området vid Karlsnäs-Möljeryd-Listersjöarna.*
- *Förtydliga behovet av säkra passager för oskyddade trafikanter genom beskrivning av detta i slutsatserna.*
- *Redovisa försvarsmaktens intressen och planförslaget förhåller sig till dessa.*
- *Förtydliga kontakten med grannkommunerna gällande prioriterade områden för friluftsliv.*
- *Lyft in biologisk mångfald tydligare i planens slutsatser.*
- *Lyft entréers och genomfarters roll för hur platser uppfattas.*
- *I planförslaget utökas diskussionen om hur ökad tillgänglighet för friluftsliv och turism kan komma i konflikt med naturvärden och hur de föreslås samordnas.*
- *Det slutliga planförslaget föreslås följas upp med prioritering och en handlingsplan för hur planens intentioner ska genomföras.*
- *Redaktionella ändringar av kartor och text görs utifrån inkomna synpunkter.*

Ronneby 2015-08-28

Kristina Eklund
Planarkitekt

Petra Mogensen
Landskapsarkitekt